This document is available in English

Eitem Agenda 9

Adrodd i'r	**Pwyllgor Archwilio**
Dyddiad	**18 Rhagfyr 2023**
Swyddog Arweiniol	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Cyllid ac Adnoddau**
Swyddog Cyswllt	**Angharad Ellis (MIAA)**
Pwnc	**Adroddiad Archwilio Mewnol – Cyflogres a Rheoli Presenoldeb**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno i'r Aelodau ganfyddiadau'r adolygiad archwilio mewnol o'r trefniadau a'r rheolaethau cyflogres a rheoli presenoldeb.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod roi trefniadau ar waith ar gyfer archwilio systemau rheoli. Ystyrir bod trefniadau cyflogres a rheoli presenoldeb yn system ariannol allweddol a bu'r archwiliad yn adolygu dyluniad a gweithrediad y trefniadau hyn.

3 Mae'r adroddiad sydd wedi'i gynnwys yn Atodiad 1 yn darparu sicrwydd sylweddol, meysydd arfer da a nodwyd ac yn gwneud saith argymhelliad ar gyfer gwella pellach.

ARGYMHELLION

4 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i. Nodi canfyddiadau'r adolygiad archwilio mewnol o'r trefniadau cyflogres a rheoli presenoldeb.

CEFNDIR

5 Mae'r cynllun Archwilio Mewnol a gymeradwywyd ar gyfer 2024/25 yn cynnwys adolygiad o systemau sy'n bwysig i'r busnes sy'n cynnwys archwilio'r trefniadau cyflogres a rheoli presenoldeb.

6 Mae presenoldeb a gweithrediad rheolaethau effeithiol yn hanfodol i'r trefniadau llywodraethu cyffredinol ac yn galluogi'r Awdurdod i gyflawni ei gyfrifoldebau mewn perthynas â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

GWYBODAETH

7 Mae'r adroddiad sydd wedi'i gynnwys yn Atodiad 1 yn rhoi cadarnhad o'r gwaith a wnaed i adolygu amgylchedd rheoli ac effeithiolrwydd gweithredu'r system gyflogres a rheoli presenoldeb.

8 Mae'r adroddiad yn cadarnhau lefel sylweddol o sicrwydd gydag arfer da wedi'i nodi mewn perthynas â'r trefniadau ar gyfer rheoli presenoldeb. Cytunwyd ar saith argymhelliad ar gyfer gwella pellach gyda'r rheolwyr.

IMPLICATIONS

Amcanion Llesiant	Mae gweithredu systemau ariannol sy'n cael eu rheoli'n briodol yn cefnogi cyflawni amcanion llesiant a chynaliadwyedd tymor hwy gwasanaethau.
Y Gyllideb	Mae sicrwydd ar fodolaeth a gweithrediad rheolaethau mewnol yn cefnogi'r prosesau pennu a monitro cyllideb effeithiol
Cyfreithiol	Mae trefniant archwilio mewnol effeithiol yn un o ofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014
Staffio	Mae'r adolygiad o systemau ariannol allweddol gan gynnwys y gyflogres yn rhoi sicrwydd bod rheolaethau yn bresennol a bod taliadau yn cyd-fynd â pholisïau a gweithdrefnau y cytunwyd arnynt.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Mae arweinydd ymgysylltu MIAA yn siarad Cymraeg a bydd adroddiadau'n destun y prosesau cyfieithu arferol.
Risgiau	Mae'r adroddiad yn cadarnhau lefel sylweddol o sicrwydd gyda phob argymhelliad ar gyfer gwella yn risg isel neu ganolig.